

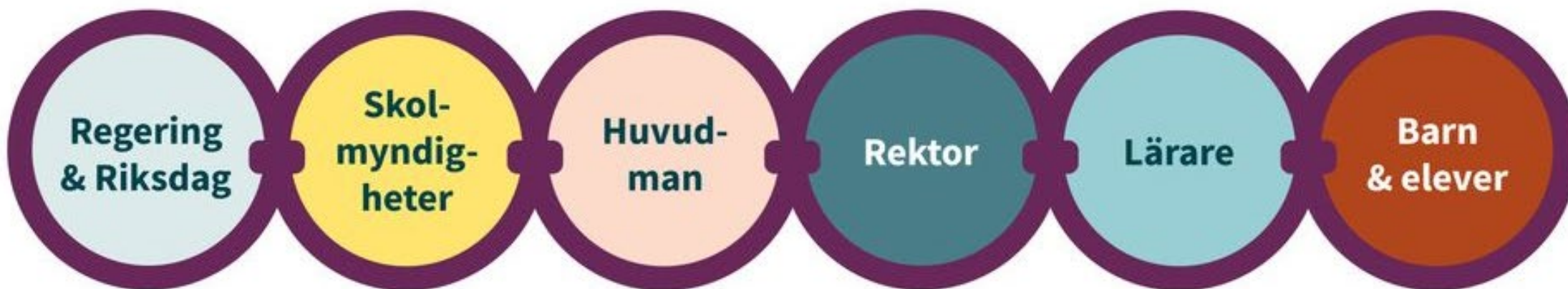
Skola, klassbakgrund och kön

Skolverket

Styrkedjan

Hela vägen till barn och elever

Kartläggning

internationella studier

- PIRLS - Åk 4-elevs läsförståelse.
- ICILS Åk 8-elevs dator- och informationskunnighet och datalogiskt tänkande.
- ICCS - Åk 8-elevs engagemang i medborgar-, demokrati- och samhällsfrågor.
- PISA - 15-åringars kunskaper i läsförståelse, matematik, naturvetenskap.

- Läsförståelsen över genomsnittet trots försämrat resultat.
- Skillnaden mellan låg- och högpresterande elever har ökat.

PIRLS - Åk 4-elevers läsförståelse

- Genomsnittsnivå i dator- och informationskunnighet och datalogiskt tänkande.
- Flickor bättre på dator- och informationskunnighet, pojkar på datalogiskt tänkande.
- Spridning mellan låg- och högpresterande elever stor, särskilt för datalogiskt tänkande.
- Störst resultatskillnad beror på socioekonomisk bakgrund.

ICILS 2023 - Åk 8-elevs dator- och informationskunnighet och datalogiskt tänkande

- Mycket goda kunskaper i demokrati- och samhällsfrågor. Spridningen i gruppen ökar.
- Tillit till myndigheter stor jämfört med andra länder, men har minskat.
- Starkt stöd för jämställdhet, men minskar bland pojkar och socioekonomiskt svaga grupper.

ICCS 2022 - Åk 8-elevers engagemang i medborgar-, demokrati- och samhällsfrågor

- Betydande resultatnedgång i matematik och läsförståelse för Sverige och för de flesta länder. Sverige ligger dock över genomsnittet.
- Inga skillnader mellan flickor och pojkar i matematik. I läsförståelse och naturvetenskap presterar flickor bättre än pojkar.
- Fortsatt stora skillnader i resultat mellan elever med inhemsk och utländsk bakgrund.
- Försämrad likvärdighet.

PISA - 15-åringars kunskaper i läsförståelse, matematik, naturvetenskap.

Elevers trygghet och studiero

fördjupning av resultat av PISA 2022

- Elever som upplever säkerhetsrisker i skolan och studiero presterar sämre i PISA. Resultaten syns även på skolnivå.
- Socioekonomiska faktorer har stor inverkan på studieresultat och otrygg studiemiljö påverkar ytterligare kunskapsresultaten negativt.

Attityder till skolan

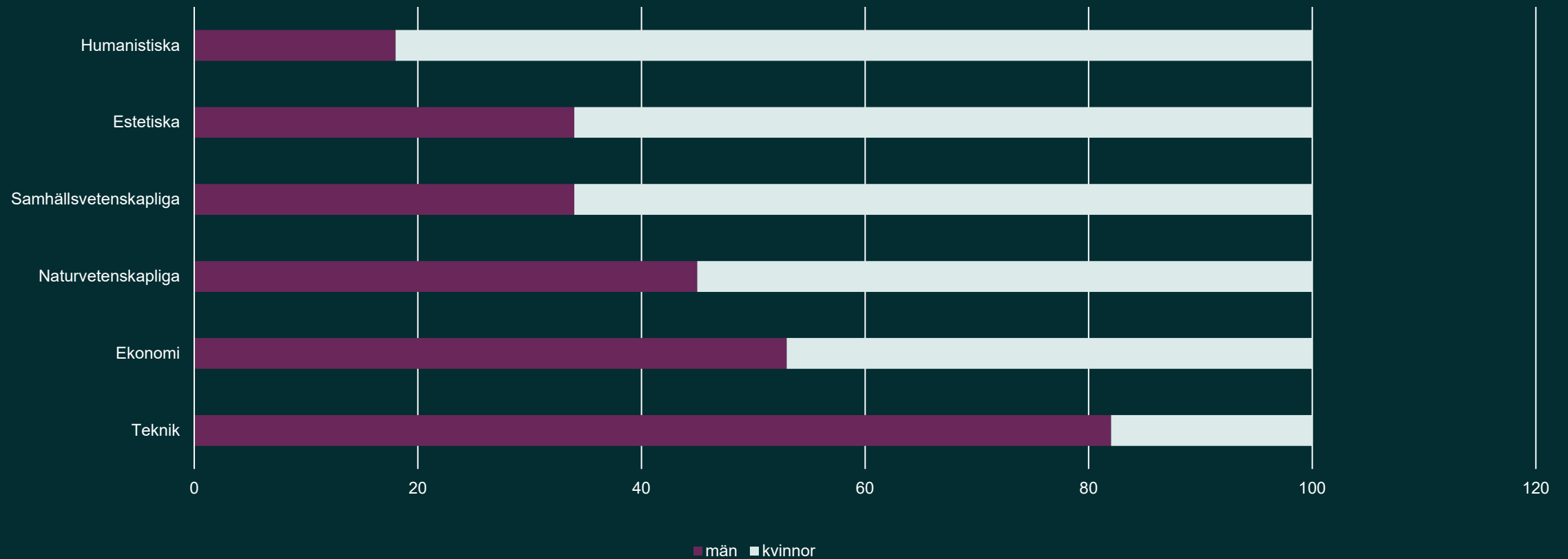
delrapport 1, 2024

- De flesta elever trivs i skolan, barn till högutbildade föräldrar i större utsträckning. Tjejer trivs sämre än killar.
- Många elever är stressade, särskilt i de högre årskurserna. Tjejer mer stressade än killar.

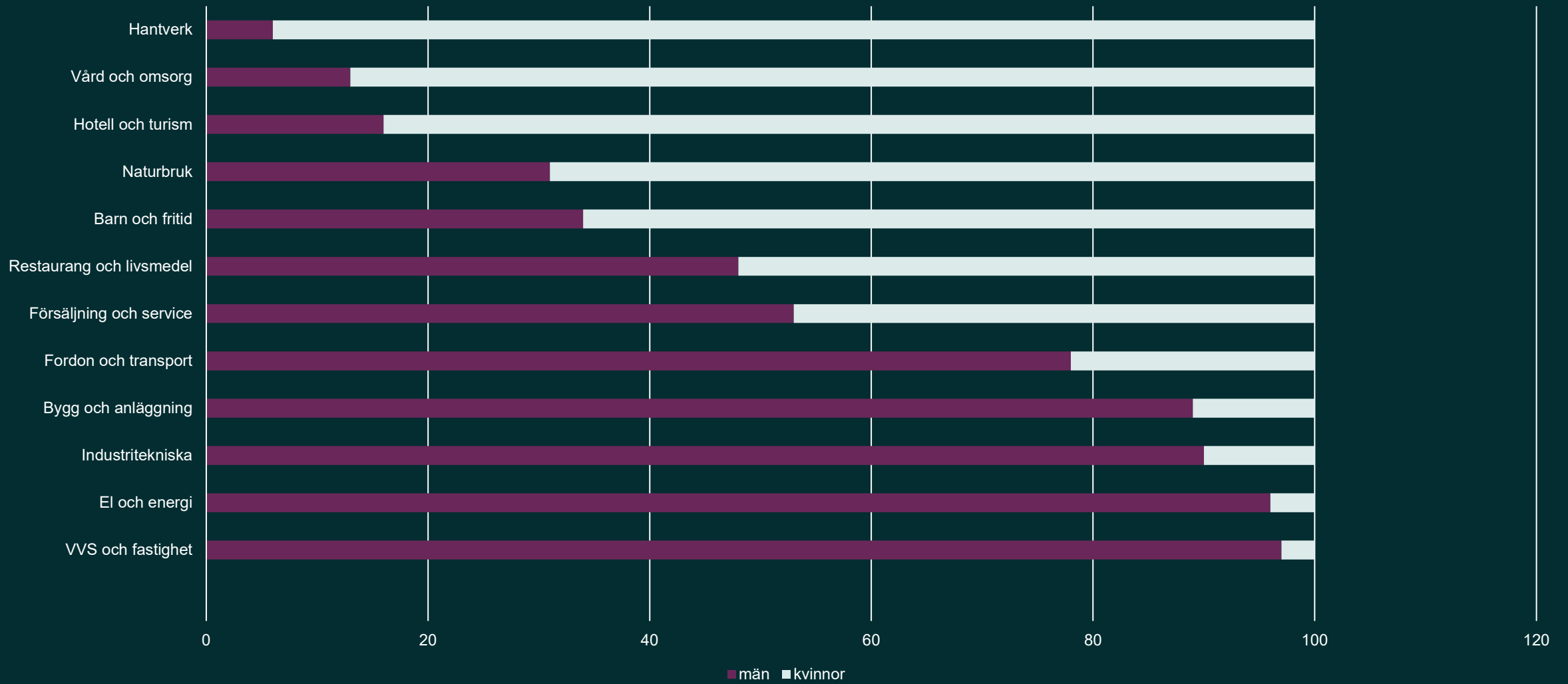

Studieval till gymnasiet

Högskoleförberedande %

Yrkesprogram %

Jag vet inte vad jag vill bli

eleverna om sitt gymnasieval 2024

- Gymnasieval utifrån ”Jag vet inte vad jag vill bli” istället för ”Jag vet...”
- Alla dörrar öppna.
- Låg kunskap om olika yrken. Mer vägledning.
- Status högskoleförberedande – yrkesprogram.
- Val av yrkesprogram ”går i arv”.
- Skola viktigare än program i storstad.

Lägesbedömning

- Likvärdigheten minskar.
- Skillnad i utbildningens kvalitet ökar.
- Huvudmannens förutsättningar olika - covid 19, landsbygd/storstad.
- 1/6 obehöriga till nationellt gymnasieprogram.
Matematik största hindret. Pojkar från socioekonomiskt svaga grupper dominerar.
- Genomströmningen från gymnasiet planar ut.
- Segregerad gymnasieskola – kön och socioekonomisk bakgrund.

Vad gör Skolverket?

- Riktade statsbidrag, t.ex. stärkt kunskapsutveckling, lärarassistenter, skolsociala team, läromedel, Samverkan för bästa skola, regionala kontor.
- Jämställdhet i förskolan – stöd i arbetet, läroplanens skrivningar, podd, webbkurs, vad säger forskningen.
- Aktivt jämställdhetsarbete i skolan – stöd i undervisningen, webbmoduler, podd.
- Stärkta skrivningar i läroplanerna – jämställdhet, sexualitet, samtycke och relationer. Rektors ansvar.
- Ämnesplaner Gy25 – jämställdhet ett perspektiv.

Studie- och yrkesvägledning

- SYV-insatser – arbetsliv och utbildning, självkänedom, målsättning.
- Genomsyra alla ämnen.
- Prao, apl - arbetsplats förlagt lärande.
- Nationella nätverk.

Skola - arbetsliv

- Branschsamverkan – nationella programråd för yrkesutbildning. Underlätta könsöverskridande studie- och yrkesval.
- STEM-uppdrag – fler tjejer/kvinnor i STEM-utbildning och STEM-yrken. Strukturella förslag. Attityder.

Vad säger forskningen?

Könssegregeringen ett samhällsproblem. Insatser behöver göras på:

- Individuell nivå - underlätta normbrytande val, värderingar, attityder.
- Organisatorisk nivå – diskriminerande ämneskulturer, elevsammansättningens betydelse, skilda villkor i könskodade verksamheter.
- Samhällsnivå – löner, karriärmöjligheter, gymnasieprogrammets utformning, individualiseringen av skola och utbildning.

Val efter eget kön, Jämställdhetsmyndigheten

- Insatser för att ändra den horisontella ojämställdheten dominerar.
- Flickor ofta i fokus, ”väljer fel” och riskerar att befästa olikheter. Medvetenhet i val av insatser.
- Mer fokus på arbetsplats, yrkeskultur och genuskodning av yrken och yrkesämnens innehåll, utbildningarnas organisering, lärarfortbildning.

Yrkesutbildning i Norden, Nordiska ministerrådet

TACK!

gunilla.rooke@skolverket.se

Länkar:

- [Statsbidrag för stärkt kunskapsutveckling 2025 – Skolverket](#)
- [Jämställdhet i förskolan – Skolverket](#)
- [Aktivt jämställdhetsarbete i skolan – Skolverket](#)
- [Internationella jämförande studier på utbildningsområdet - Skolverket](#)
- [Uppdrag om förslag till ändringar i läroplaner gällande jämställdhet – Skolverket](#)
- [Jag vet inte vad jag vill bli – eleverna om sina gymnasieval – Skolverket](#)
- [Könsuppdelning inom yrkesutbildning fokus i ny rapport | Göteborgs universitet](#)
- [Val efter eget kön | Jämställdhetsmyndigheten](#)

Skolverket